31993L0119

1993.12.31. *AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK HIVATALOS LAPJA* L 340/21

A TANÁCS 93/119/EK IRÁNYELVE

(1993. december 22.)

az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelméről

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 43. cikkére,

tekintettel a Bizottság javaslatára ([1]),

tekintettel az Európai Parlament véleményére ([2]),

tekintettel a Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére ([3]),

mivel a 74/577/EGK tanácsi irányelv ([4]) megállapította az állatok vágás előtti elkábításának szabályait;

mivel a vágóállatok védelméről szóló európai egyezményt a Közösség részéről a 88/306/EGK tanácsi irányelv ([5]) hagyta jóvá; mivel az egyezmény hatálya szélesebb, mint a fennálló vonatkozó közösségi szabályok;

mivel az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelmére vonatkozó nemzeti törvények hatással vannak a verseny feltételeire, és ennek következtében a mezőgazdasági termékek közös piacának működésére;

mivel emiatt meg kell határozni az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelmére vonatkozó közös minimumkövetelményeket a termelés ésszerű fejlődésének biztosítása, valamint az állatok és az állati termékek belső piaca megteremtésének elősegítése érdekében;

mivel levágásuk vagy leölésük során az állatokat meg kell kímélni minden elkerülhető fájdalomtól és szenvedéstől;

mivel azonban meg kell engedni műszaki és tudományos kísérletek elvégzését, és figyelembe kell venni egyes vallási szertartások különleges követelményeit;

mivel a szabályok megfelelő védelmet kell biztosítsanak az egyezmény hatálya alá nem tartozó állatok számára is levágásuk vagy leölésük során;

mivel az Európai Unióról szóló szerződés záróokmányához csatolt, állatok védelméről szóló nyilatkozatában a Konferencia felszólította az Európai Parlamentet, a Tanácsot, a Bizottságot, valamint a tagállamokat, hogy a közös agrárpolitikával kapcsolatos közösségi jogszabályok kidolgozásakor és végrehajtásakor fordítsanak különös figyelmet az állatok kíméletére;

mivel ennek során a Közösség fellépése összhangban kell legyen a Szerződés 3b. cikkében megállapított szubszidiaritás elvéből származó követelményekkel;

mivel a 74/577/EGK irányelvet hatályon kívül kell helyezni,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

I. FEJEZET

Általános rendelkezések

1. cikk

(1) Ezen irányelvet a hús, bőr, szőrme vagy egyéb termékek előállítása céljából tenyésztett és tartott állatok mozgatására, elhelyezésére, féken tartására, kábítására, levágására és leölésére, valamint az állatok betegség-ellenőrzési célból történő leölésének módszereire kell alkalmazni.

(2) Ezen irányelvet nem kell alkalmazni:

– az (1) bekezdésben említett eljárásokhoz kapcsolódó és az illetékes hatóság felügyelete mellett végzett műszaki vagy tudományos kísérletekre,

– a kulturális vagy sportesemények során leölt állatokra,

– a 92/45/EGK irányelv 3. cikkével összhangban elejtett vadon élő állatokra.

2. cikk

Ezen irányelv alkalmazásában:

1. „vágóhíd”: bármely olyan helyiség – az állatok mozgatására vagy elhelyezésére szolgáló létesítményeket is beleértve –, amelyet az 5. cikk (1) bekezdésében említett állatok kereskedelmi célú levágására használnak;

2. „mozgatás”: állatok kirakodása vagy terelése a vágóhidak rakodóplatóitól, bokszaiból vagy ketreceiből abba a helyiségbe vagy helyre, ahol a levágásukra sor kerül;

3. „elhelyezés”: állatok bokszokban, ketrecekben, illetve a vágóhíd által használt fedett területen vagy kifutón tartása, annak érdekében, hogy levágásuk előtt minden szükséges ellátásban (víz, takarmány, pihenés) részesüljenek;

([1]) HL C 314., 1991.12.5., 14. o.
([2]) HL C 241., 1992.9.21., 75. o.
([3]) HL C 106., 1992.4.27., 15. o.
([4]) HL L 316., 1974.11.26., 10. o.
([5]) HL L 137., 1988.6.2., 25. o.

4. „féken tartás”: minden olyan eljárás alkalmazása egy állatnál, amely mozgásának korlátozását célozza annak érdekében, hogy megkönnyítse az eredményes kábítást vagy leölést;

5. „kábítás”: minden eljárás, amelynek alkalmazása az állat azonnali, a halál beálltáig tartó eszméletvesztését okozza;

6. „leölés”: minden eljárás, amely az állat halálát okozza;

7. „levágás”: az állat halálának elvéreztetéssel történő előidézése;

8. „illetékes hatóság”: a tagállam állat-egészségügyi ellenőrzés végzésére hatáskörrel rendelkező központi hatósága, vagy bármely hatóság, amelyre az előbbi ezt a hatáskört átruházta.

   A tagállamokban azonban azon vallási hatóság hatáskörébe tartozik az egyes vallási szokásoknak megfelelő vágásra vonatkozó különleges rendelkezések alkalmazása és ellenőrzése, amelynek megbízásából a vágás történik. Az említett rendelkezések tekintetében az adott hatóságnak a hatósági állatorvos felügyelete alatt kell működnie, a 64/433/EGK irányelv 2. cikkében meghatározott módon.

3. cikk

Mozgatásuk, elhelyezésük, féken tartásuk, kábításuk, leölésük vagy levágásuk során az állatokat meg kell kímélni minden elkerülhető izgalomtól, fájdalomtól vagy szenvedéstől.

II. FEJEZET

A vágóhidakra vonatkozó követelmények

4. cikk

A vágóhidak kialakításának, berendezéseinek, illetve felszerelésének, valamint azok működésének olyannak kell lennie, mely megkíméli az állatokat minden elkerülhető izgalomtól, fájdalomtól vagy szenvedéstől.

5. cikk

(1) A vágóhídra levágás céljából bevitt egypatás állatok, kérődzők, sertések, nyulak és baromfik

a) mozgatását és – amennyiben szükséges – elhelyezését az A. melléklet;

b) féken tartását a B. melléklet;

c) vágás előtti kábítását vagy azonnali leölését a C. melléklet;

d) véreztetését a D. melléklet

rendelkezéseinek megfelelően kell végezni.

(2) Az egyes vallási szertartások által megkövetelt különleges vágási módszereknek alávetett állatokra az (1) bekezdés c) pontját nem kell alkalmazni.

(3) A Szerződés általános szabályaira is figyelemmel, a tagállamok illetékes hatóságai engedélyezhetik a 64/433/EGK irányelv 4. és 13. cikkének, a 91/498/EGK irányelv 4. cikkének, valamint a 71/118/EGK irányelv 7. és 18. cikkének értelmében eltérésre jogosult létesítmények részére szarvasmarhák esetében az (1) bekezdés a) pontjától, baromfi, nyúl, sertés, juh és kecske esetében pedig az (1) bekezdés a) pontjától, valamint a C. mellékletben említett kábítási és leölési módszerektől való eltérést, feltéve hogy a 3. cikkben megállapított követelmények teljesülnek.

6. cikk

(1) A kábításhoz vagy leöléshez használt eszközöket, továbbá az állatok féken tartására szolgáló és egyéb berendezéseket, illetve felszereléseket oly módon kell megtervezni, kialakítani, karbantartani és használni, hogy az állatok kábítása vagy leölése ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban gyors és hatékony legyen. Az illetékes hatóság ellenőrzi, hogy a kábításhoz vagy leöléshez használt eszközök, valamint a féken tartásra szolgáló és egyéb berendezések, illetve felszerelések megfelelnek a fenti elveknek, továbbá rendszeres ellenőrzésekkel biztosítja, hogy azok megfelelő állapotban vannak, és lehetővé teszik a fent említett cél elérését.

(2) Szükség esetére megfelelő tartalék berendezéseket, illetve felszereléseket kell a vágóhídon tartani. Azokat megfelelően karban kell tartani, és rendszeresen ellenőrizni kell.

7. cikk

Az állatok mozgatásában, elhelyezésében, féken tartásában, kábításában, levágásában vagy leölésében kizárólag olyan ismeretekkel és jártassággal rendelkező személy vehet részt, aki képes e feladatokat ezen irányelv követelményeinek megfelelően, kíméletesen és hatékonyan végrehajtani.

Az illetékes hatóság biztosítja, hogy a vágásra alkalmazott személyek rendelkeznek a szükséges jártassággal, képességekkel és szaktudással.

8. cikk

A vágóhídi vizsgálatok és ellenőrzések elvégzéséért az illetékes hatóság felelős, amely számára mindenkor szabad bejárást kell biztosítani a vágóhidak valamennyi részébe annak érdekében, hogy meggyőződhessen ezen irányelv rendelkezéseinek betartásáról. Az ilyen vizsgálatok és ellenőrzések azonban elvégezhetők más célból végzett ellenőrzésekkel egy időben is.

III. FEJEZET

Állatok vágóhídon kívül történő levágása, illetve leölése

9. cikk

(1) Amennyiben az 5. cikk (1) bekezdésében említett állatok vágóhídon kívül kerülnek levágásra, az 5. cikk (1) bekezdésének b), c) és d) pontját kell alkalmazni.

(2) A tagállamok azonban engedélyezhetik az (1) bekezdéstől való eltérést baromfi, nyúl, sertés, juh és kecske vágóhídon kívül történő levágása vagy leölése esetén, ha azt az állat tulajdonosa saját fogyasztás céljából végzi, feltéve hogy betartja a 3. cikkben foglaltakat, továbbá a sertéseket, juhokat és kecskéket előzetesen elkábították.

10. cikk

(1) Amennyiben az 5. cikk (1) bekezdésében említett állatokat betegség-ellenőrzési célból kell levágni vagy leölni, ezt az E. mellékletnek megfelelően kell végrehajtani.

(2) A szőrméjükért tenyésztett állatokat az F. mellékletnek megfelelően kell leölni.

(3) A 90/539/EGK irányelv 2. cikkének (3) bekezdése szerinti felesleges naposcsibéket, valamint a keltetési selejtet képező embriókat a G. mellékletnek megfelelően, a lehető leggyorsabban kell leölni.

11. cikk

A 9. és 10. cikket nem kell alkalmazni olyan állat esetén, amelyet vészhelyzet következtében azonnal le kell ölni.

12. cikk

A sérült vagy beteg állatokat a helyszínen kell levágni vagy leölni. Az illetékes hatóság azonban engedélyezheti a sérült vagy beteg állatok levágás vagy leölés céljából történő szállítását, feltéve hogy a szállítás az állatoknak nem okoz további szenvedést.

IV. FEJEZET

Záró rendelkezések

13. cikk

(1) Szükség esetén, a Tanács, a Bizottság javaslata alapján minősített többséggel eljárva, az állatok levágásuk vagy leölésük során való védelmével kapcsolatban az ezen irányelvben foglaltaktól eltérő szabályokat fogad el.

(2) a) Ezen irányelv mellékleteit a Tanács, a Bizottság javaslata alapján az (1) bekezdésben meghatározott eljárásnak megfelelően módosítja, különösen a technológiai és tudományos fejlődéshez való igazodás céljából;

b) továbbá legkésőbb 1995. december 31-ig a Bizottság, az Állat-egészségügyi Tudományos Bizottság véleménye alapján jelentést nyújt be a Tanácsnak, különösen az alábbiak használatára vonatkozó megfelelő javaslatokkal:

– szabadgolyós pisztoly használata állatok fejbelövéséhez, a C. mellékletben említettektől eltérő gázok vagy azok kombinációinak alkalmazása állatok kábítására és különösen a szén-dioxid alkalmazása baromfi elkábítására,

– a C. mellékletben említettektől eltérő gázok vagy azok kombinációinak alkalmazása állatok leölésére,

– az állatok elkábítására vagy leölésére szolgáló egyéb, tudományosan elfogadott eljárások.

A Tanács ezekről a javaslatokról minősített többséggel határoz;

c) az a) ponttól eltérve, a Bizottság, legkésőbb 1995. december 31-ig, az 16. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően az Állat-egészségügyi Állandó Bizottság elé terjeszti az Állat-egészségügyi Tudományos Bizottság véleményén alapuló jelentését, az alábbiak meghatározására vonatkozó megfelelő javaslatokkal:

i. a különböző érintett fajok elkábításához szükséges áramerősség és a behatás időtartama;

ii. a különböző érintett fajok elkábításához szükséges gáz koncentrációja és a behatás időtartama;

d) a b) és a c) bekezdés végrehajtásáig, a Szerződés általános rendelkezéseinek megfelelően, a vonatkozó nemzeti szabályokat kell alkalmazni.

14. cikk

(1) A Bizottság szakértői – amennyiben ezen irányelv egységes alkalmazásának biztosításához szükséges – helyszíni ellenőrzéseket végezhetnek. Ennek érdekében megvizsgálhatják a létesítmények reprezentatív mintáját annak biztosítására, hogy az illetékes hatóság ellenőrzi, hogy az említett létesítmények megfelelnek ezen irányelv követelményeinek.

A Bizottság tájékoztatja a tagállamokat az elvégzett ellenőrzések eredményéről.

(2) Az (1) bekezdésben említett ellenőrzéseket az illetékes hatósággal együttműködve kell végrehajtani.

(3) A tagállam, amelynek területén ellenőrzést végeznek, a szakértőknek feladataik teljesítéséhez minden szükséges segítséget megad.

(4) E cikk végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat a 16. cikkben meghatározott eljárásnak megfelelően kell meghatározni.

15. cikk

A közösségi szabályoknak megfelelően a Közösségbe irányuló export céljára engedélyezett, illetve engedélyezésre kerülő harmadik országbeli vágóhidak vagy egyéb létesítmények vizsgálata során a Bizottság szakértői biztosítják, hogy az 5. cikkben említett állatok vágása oly körülmények között történik, amely biztosítja számukra az ezen irányelvben foglalt rendelkezésekkel legalább egyenértékű humánus bánásmódot.

Harmadik országból származó hús akkor hozható be, ha az azt kísérő egészségügyi bizonyítványhoz a fenti követelmény betartását igazoló tanúsítványt is csatolnak.

16. cikk

(1) Amennyiben az e cikkben meghatározott eljárást kell követni, az ügyet az elnök – saját kezdeményezésére vagy valamely tagállam képviselőjének kérésére – késedelem nélkül az Állat-egészségügyi Állandó Bizottság elé terjeszti.

(2) A Bizottság képviselője tervezetet nyújt be a bizottság számára a meghozandó intézkedésekről. A bizottság, az elnöke által az ügy sürgősségére tekintettel megállapított határidőn belül, véleményt nyilvánít a tervezetről. A véleményt a Szerződés 148. cikkének (2) bekezdésében a Tanácsnak a Bizottság javaslata alapján elfogadandó határozataira előírt többséggel kell meghozni. A bizottságban a tagállamok képviselőinek szavazatait az említett cikkben meghatározott módon kell súlyozni. Az elnök nem szavazhat.

(3) a) A Bizottság a tervezett intézkedéseket elfogadja, ha azok összhangban vannak a bizottság véleményével.

b) Ha a tervezett intézkedések nincsenek összhangban a bizottság véleményével, vagy a bizottság nem nyilvánított véleményt, a Bizottság a meghozandó intézkedésekről haladéktalanul javaslatot terjeszt a Tanács elé. A Tanács minősített többséggel határoz.

Ha az ügynek a Tanács elé terjesztésétől számított három hónapon belül a Tanács nem döntött, a javasolt intézkedéseket a Bizottság fogadja el, kivéve ha a Tanács az említett intézkedéseket egyszerű többséggel vetette el.

17. cikk

A 74/577/EGK irányelv 1995. január 1-jével hatályát veszti.

18. cikk

(1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, beleértve a szankciókat is, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 1995. január 1-jéig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket az intézkedéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) Az (1) bekezdésben megállapított időponttól kezdődően azonban, a tagállamok, a Szerződés általános szabályaira is figyelemmel, a területükön az ezen irányelvben meghatározottaknál szigorúbb rendelkezéseket is fenntarthatnak vagy alkalmazhatnak. Az ilyen intézkedésekről tájékoztatják a Bizottságot.

(3) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguknak azokat a főbb rendelkezéseit, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

19. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, 1993. december 22-én.

a Tanács részéről

az elnök

J.-M. DEHOUSSE

A. MELLÉKLET

ÁLLATOK VÁGÓHÍDON TÖRTÉNŐ MOZGATÁSÁRA ÉS ELHELYEZÉSÉRE VONATKOZÓ KÖVETELMÉNYEK

I. Általános követelmények

1. Minden 1994. június 30. után üzembe helyezésre kerülő vágóhídnak rendelkeznie kell az állatok szállítóeszközről történő kirakodásához szükséges megfelelő berendezésekkel és felszerelésekkel, a már üzembe helyezett vágóhidaknak pedig 1996. január 1-jétől kell megfelelniük ezeknek a feltételeknek.

2. Az állatokat érkezésük után a lehető legrövidebb időn belül ki kell rakodni. Amennyiben a késedelem elkerülhetetlen, óvni kell az állatokat a kedvezőtlen időjárástól, és megfelelő szellőztetést kell biztosítani számukra.

3. Azokat az állatokat, amelyek fajuk, nemük, koruk vagy származásuk folytán kárt tehetnek egymásban, egymástól elkülönítve kell tartani és elhelyezni.

4. Az állatokat óvni kell a kedvezőtlen időjárási viszonyoktól. Amennyiben párás időben magas hőmérsékletnek voltak kitéve, megfelelő eszközökkel hűtést kell biztosítani számukra.

5. Az állatok kondícióját és egészségi állapotát legalább minden reggel és este meg kell vizsgálni.

6. A 64/433/EGK irányelv I. mellékletének VI. fejezetében megállapított rendelkezések sérelme nélkül azokat az állatokat, amelyek a szállítás során fájdalomnak vagy szenvedésnek voltak kitéve, továbbá az el nem választott állatokat azonnal le kell vágni. Ha ez nem lehetséges, ezeket az állatokat el kell különíteni, és a lehető leghamarabb, de legkésőbb a következő két órán belül le kell vágni. A járásképtelen állatokat tilos a vágás helyére vonszolni, hanem ott kell azokat levágni, ahol fekszenek, vagy – ha ez lehetséges, és nem okoz szükségtelen szenvedést – targoncán vagy mozgatható kocsin kell azokat a kényszervágás helyére szállítani.

II. A nem konténerekben szállított állatokra vonatkozó követelmények

1. Ha egy vágóhíd rendelkezik az állatok kirakodására szolgáló berendezéssel, az ilyen berendezésnek csúszásmentes padozattal és – ha szükséges – oldalsó védelemmel ellátottnak kell lennie. A hidakat, rámpákat, le- és feljárókat oldalfalakkal, korlátokkal vagy más védőberendezéssel kell ellátni, hogy megakadályozzák az állatok leesését. A be- és kirakodórámpák lejtésének a lehető legkisebbnek kell lenni.

2. A kirakodás során gondoskodni kell arról, hogy az állatokat ne ijesszék meg, ne izgassák fel, és ne bánjanak velük rosszul, továbbá biztosítani kell, hogy ne bukjanak fel. Tilos az állatokat a fejüknél, szarvuknál, fülüknél, lábuknál, farkuknál vagy gyapjuknál fogva, felesleges fájdalmat vagy szenvedést okozva felemelni. Szükség esetén az állatokat egyenként kell vezetni.

3. Az állatokat óvatosan kell mozgatni. Az átjárókat úgy kell kialakítani, hogy minimálisra csökkenjen az állatok sérülésének kockázata, továbbá úgy kell elrendezni, hogy kihasználják az állatok csoportos közlekedésre való hajlamát. Az állatok terelésére szolgáló eszközöket kizárólag erre a célra lehet használni, és csak rövid ideig. Az állatokra áramütést mérő eszköz csakis olyan kifejlett szarvasmarhafélék és sertések esetében alkalmazható, amelyek nem hajlandóak megmozdulni, feltéve hogy az áramütések nem tartanak tovább két másodpercnél, megfelelő időközönként alkalmazzák azokat, és az állatok előtt van szabad terület, melyben mozoghatnak. Ilyen áramütéseket kizárólag az állatok hátsó lábának izomzatára lehet alkalmazni.

4. Az állatokat tilos ütni, vagy nyomást gyakorolni testük valamely különösen érzékeny pontjára. Különösen tilos az állatok farkának zúzása, csavarása vagy törése, és nem szabad az állatok szemébe nyúlni. Az állatokat tilos megütni és megrúgni.

5. Az állatokat csak akkor szabad a vágás helyére vinni, ha azonnal leválghatók. Amennyiben közvetlenül a megérkezés után nem kerül sor a levágásra, az állatokat el kell helyezni.

6. A 64/433/EGK irányelv 4. és 13. cikke értelmében engedélyezett eltérés sérelme nélkül a vágóhidakat az állatok megfelelő elhelyezéséhez elegendő számú karámmal kell ellátni, amelyek védelmet nyújtanak a kedvezőtlen időjárás ellen.

7. A közösségi szabályokban már meghatározott követelményeknek való megfelelésen túl, az állatok elhelyezésére szolgáló helyeknek rendelkezniük kell:

   – olyan padozattal, amely minimálisra csökkenti a csúszás veszélyét, továbbá nem okoz sérülést az azzal érintkezésbe kerülő állatoknak,

– megfelelő szellőztetéssel, figyelembe véve a várható hőmérsékleti és páratartalombeli szélsőségeket. Amennyiben a szellőztetés mechanikus úton történik, gondoskodni kell a meghibásodás esetén használható tartalék berendezésről,
– mesterséges megvilágítással, amely lehetővé teszi minden állat bármely időpontban történő megvizsgálását; szükség esetére tartalék világítást kell biztosítani,
– szükség esetén az állatok megkötésére szolgáló eszközökkel,
– szükség esetén megfelelő mennyiségű alomanyaggal az éjszaka folyamán ott elhelyezett valamennyi állat számára.

8. Amennyiben a vágóhidak a fent említett szálláshelyeken felül természetes védelem vagy árnyék nélküli nyitott karámokkal is rendelkeznek, gondoskodni kell a kedvezőtlen időjárás elleni megfelelő védelemről. A nyitott karámokat olyan állapotban kell tartani, mely biztosítja, hogy az állatok ne legyenek kitéve fizikai, kémiai vagy egyéb egészségügyi kockázatoknak.
9. Azon állatok számára, amelyeket érkezésük után nem visznek azonnal a levágás helyére, megfelelő itatóeszközzel mindenkor elérhető ivóvizet kell biztosítani. Azokat az állatokat, amelyeket nem vágtak le az érkezésüket követő 12 órán belül, meg kell etetni, és a továbbiakban megfelelő időközönként mérsékelt mennyiségű takarmányadagokkal kell ellátni.
10. Azokat az állatokat, amelyeket 12 órán át vagy tovább tartanak a vágóhíd területén, el kell helyezni, és amennyiben szükséges, oly módon kell megkötni, hogy nehézség nélkül le tudjanak feküdni. Amennyiben az állatokat nem kötik meg, takarmányukat oly módon kell biztosítani, mely lehetővé teszi az állatok számára a zavartalan táplálkozást.

III. **Konténerekben szállított állatokra vonatkozó követelmények**

1. Azokat a konténereket, amelyekben állatokat szállítanak, óvatosan kell kezelni, tilos azokat dobálni, leejteni vagy felborítani. A konténereket lehetőleg gépi úton és vízszintesen kell be- és kirakodni.
2. A perforált vagy rugalmas fenékkel rendelkező konténerekben szállított állatokat a sérülések megakadályozása érdekében különös gonddal kell kirakodni. Adott esetben az állatokat egyenként kell a konténerekből kirakodni.
3. A konténerekben szállított állatokat a lehető leghamarabb le kell vágni, ellenkező esetben, szükség esetén a II. 9. pontnak megfelelően meg kell itatni és etetni azokat.

B. MELLÉKLET

AZ ÁLLATOK FÉKEN TARTÁSA KÁBÍTÁS, LEVÁGÁS VAGY LEÖLÉS ELŐTT

1. Az állatokat megfelelő módon féken kell tartani úgy, hogy megkíméljék őket minden elkerülhető fájdalomtól, szenvedéstől, izgalomtól, sérüléstől vagy zúzódástól.

   Szarvasmarhák rituális vágása esetén azonban kötelező az állatokat vágás előtt olyan mechanikus módszer alkalmazásával féken tartani, amely megkíméli őket minden fájdalomtól, szenvedéstől, izgalomtól, sérüléstől vagy zúzódástól.

2. Az állatok lábát tilos megkötözni, valamint tilos az állatokat felfüggeszteni kábítás vagy leölés előtt. Baromfik és nyulak vágása esetén azonban, az állatok felfüggeszthetők, amennyiben megfelelő intézkedésekkel biztosított a kábítás időpontjában, a kábítás hatékony és késedelem nélküli elvégzéséhez szükséges, kellően nyugodt állapotuk.

   Továbbá az állatok féken tartására szolgáló berendezés alkalmazása semmilyen körülmények között sem tekinthető felfüggesztésnek.

3. Azokat az állatokat, melyeket fejre alkalmazott mechanikus vagy elektromos eszközzel kábítanak el vagy ölnek le, olyan helyzetbe kell hozni, hogy a berendezést könnyen, pontosan és megfelelő ideig lehessen működtetni. Az illetékes hatóság azonban, egypatás állatok és szarvasmarhák esetében, engedélyezheti a fej mozgását korlátozó megfelelő eszköz alkalmazását.

4. Elektromos kábító berendezést tilos az állat féken tartására, mozdulatlanná tételére vagy mozgásra kényszerítésére használni.

C. MELLÉKLET

A NEM SZŐRMÉJÜKÉRT TENYÉSZTETT ÁLLATOK KÁBÍTÁSA, ILLETVE LEÖLÉSE

I. ENGEDÉLYEZETT MÓDSZEREK

A. **Kábítás**

1. Rögzített závárzatú pisztoly
2. Agyrázkódás előidézése
3. Elektronarkózis
4. Szén-dioxid-gáz alkalmazása

B. **Leölés**

1. Szabadgolyós pisztoly vagy puska
2. Elektromos áramütés
3. Szén-dioxid-gáz alkalmazása

C. Bizonyos fajok esetében az illetékes hatóság azonban engedélyezheti a lefejezést, a nyak kicsavarását, valamint a vákuumkamrában történő leölést, feltéve hogy a 3. cikket és az e melléklet III. pontjában meghatározott különleges követelményeket betartják.

II. A KÁBÍTÁSRA VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES KÖVETELMÉNYEK

Kábítást csak abban az esetben szabad végezni, ha utána az állatok elvéreztetésére azonnal lehetőség van.

1. *Rögzített závárzatú pisztoly*

a) Az eszközöket úgy kell beállítani, hogy a lövedék az agykéregbe hatoljon. Különösen tilos szarvasmarhákat a fejtetőn meglőni.

Juhokat és kecskéket lehet fejtetőn meglőni, ha a szarvak elhelyezkedése akadályozza a homlokra irányított lövést. Ilyen esetben a lövést közvetlenül a szarvtő mögötti részen, a száj felé kell irányítani, és a véreztetést a lövéstől számított 15 másodpercen belül meg kell kezdeni.

b) Rögzített závárzatú pisztoly alkalmazásakor az azt kezelő személynek ellenőriznie kell, hogy a závárzat minden egyes lövés után teljesen visszaugrik. Ellenkező esetben tilos az eszközt tovább használni, amíg meg nem javítják.

c) Az állatokat tilos addig a kábítókarámokban elhelyezni, amíg a kábítást végző személy fel nem készült az állat elkábítására. Az állatok fejét tilos addig rögzíteni, amíg a kábítást végző személy fel nem készült a kábítás elvégzésére.

2. *Agyrázkódás előidézése*

a) Ez csak olyan mechanikusan működtetett eszköz használatával engedélyezett, amely ütést mér a koponyára. Az eszközt működtető személy biztosítja, hogy az eszközt a megfelelő helyzetben, a megfelelő erősségű töltetettel használja, a gyártó utasításának megfelelően úgy, hogy a kábítás hatásos legyen, de ne okozzon koponyatörést.

b) Nyulak kis létszámú csoportjai esetében azonban, ha nem mechanikai ütést mérnek a koponyára, a műveletet úgy kell végezni, hogy az állat azonnali, halálig tartó eszméletvesztését okozza, továbbá a 3. cikk általános rendelkezéseinek megfeleljen.

3. *Elektronarkózis*

A. Elektródák

1. Az elektródákat úgy kell elhelyezni, hogy azok befogják az agyat, és lehetővé tegyék, hogy az áram áthaladhasson azon. Megfelelő intézkedéseket kell tenni továbbá annak biztosítására, hogy jó elektromos érintkezés jöjjön létre, különösen a felesleges gyapjú eltávolításával vagy a bőr megnedvesítésével.

2. Amennyiben az állatokat egyenként kábítják el, a berendezésnek:

a) olyan műszert kell tartalmaznia, amely méri a terhelés impedanciáját és megakadályozza a berendezés működését, ha a minimálisan előírt áram nem képes áthaladni;

b) olyan műszert kell tartalmaznia, amely hang- vagy fényhatással jelzi az állat kábítására fordított idő hosszát;

c) olyan, a működtető számára jól látható műszerhez kell csatlakoznia, amely jelzi a terhelés alatti feszültséget és áramerősséget.

B. Vízfürdős kábítók

1. Ha baromfi elkábításához vízfürdős kábítót használnak, a víz szintjének állíthatónak kell lennie annak érdekében, hogy megfelelő érintkezést biztosítson a szárnyas fejével.

Az áram erősségét és a behatás időtartamát ebben az esetben az illetékes hatóság határozza meg úgy, hogy az biztosítsa az állat azonnali és halálig tartó eszméletvesztését.

2. Baromfi vízfürdőben történő csoportos kábítása esetén akkora feszültséget kell fenntartani, mely által termelt áram erőssége biztosítja minden szárnyas elkábítását.

3. Megfelelő intézkedésekkel kell biztosítani az áram megfelelő áthaladását, különösen jó elektromos érintkezésekkel és a lábra kapcsolt bilincsek megnedvesítésével.

4. A baromfivízfürdő mérete és mélysége meg kell feleljen a vágásra kerülő szárnyas fajtájának, továbbá a bejáratnál nem lehet túlfolyás. A vízbe helyezett elektródának végig kell érnie a vízfürdő hosszán.

5. Szükség esetére kézi tartalékkapcsolóval kell rendelkezni.

4. *Szén-dioxid-gáz alkalmazása*

1. Sertés kábításához legalább 70 térfogat-százalékos szén-dioxid-koncentráció szükséges.

2. A kamrát, ahol a sertések gázzal történő kábítása történik, valamint az állatoknak a kamrán való átszállításához használt berendezéseket úgy kell megtervezni, kialakítani és karbantartani, hogy a sertések sérülése és mellkasuk összenyomódása elkerülhető legyen, valamint lehetővé tegyék, hogy a sertések eszméletvesztésükig álló helyzetben maradjanak. A szállítóeszközt és a kamrát megfelelő világítással kell ellátni, hogy a sertések láthassák egymást és környezetüket.

3. A kamrát olyan műszerekkel kell felszerelni, amelyek lehetővé teszik a gáz koncentrációjának mérését a legnagyobb behatási ponton, és amelyek látható és hallható figyelmeztető jelzést adnak, ha a szén-dioxid koncentrációja az előírt szint alá esik.

4. A sertéseket olyan kutricákban vagy konténerekben kell elhelyezni, amelyekben láthatják egymást, és a létesítménybe történő érkezésüktől számított 30 másodpercen belül a gázkamrába kell szállítani azokat. A sertéseket a bejárattól a maximális gázkoncentráció helyéig a lehető leggyorsabban kell eljuttatni, és elegendő ideig kell a maximális gázkoncentrációnak kitenni azokat annak érdekében, hogy eszméletlen állapotban maradjanak leölésük idejéig.

III. A LEÖLÉSRE VONATKOZÓ KÜLÖNLEGES KÖVETELMÉNYEK

1. *Szabadgolyós pisztoly vagy puska*

Ezeket a különféle állatfajok, elsősorban tenyésztett nagyvadak és szarvasok leölésére alkalmazott módszereket az illetékes hatóság engedélyezi, amelynek különösen azt kell biztosítania, hogy az említett módszereket szakképzett személyzet végzi, ezen irányelv 3. cikke általános rendelkezéseinek megfelelően.

2. *Lefejezés vagy a nyak kicsavarása*

Ezeket a kizárólag baromfi leölésére alkalmazható módszereket az illetékes hatóság engedélyezi, amelynek különösen azt kell biztosítania, hogy az említett módszereket szakképzett személyzet végzi, ezen irányelv 3. cikke általános rendelkezéseinek megfelelően.

3. *Elektromos áramütés és szén-dioxid-gáz alkalmazása*

Az illetékes hatóság engedélyezheti különféle állatfajok e módszerekkel történő leölését, feltéve hogy a 3. cikk általános rendelkezésein kívül, ezen melléklet II. 3. és 4. pontjában megállapított különleges rendelkezéseket is betartják. Ennek érdekében az illetékes hatóság meghatározza a használandó áram erősségét és a behatás időtartamát, illetve a szén-dioxid koncentrációját és a behatás időtartamát.

4. *Vákuumkamra*

Ez a módszer kizárólag bizonyos fogyasztás céljára tenyésztett vadfajok (fürj, fogoly és fácán) elvéreztetés nélküli leölésére alkalmazható, alkalmazását az illetékes hatóság engedélyezi, mely hatóság biztosítja, hogy a 3. cikkben megállapított követelményeken túl:

– az állatokat légmentesen záródó kamrában elhelyezik el, amelyben erős elektromos szivattyú segítségével gyorsan képezhető vákuum,

– a vákuumot addig tartják fenn, amíg az állatok elpusztulnak,

– az állatokat csoportosan, olyan szállítókonténerekben tartják, amelyek behelyezhetők az erre a célra kialakított vákuumkamrába.

D. MELLÉKLET

AZ ÁLLATOK ELVÉREZTETÉSE

1. Elkábított állatok esetében az elvéreztetést a kábítás után minél előbb meg kell kezdeni, és oly módon kell végrehajtani, hogy az elvérzés gyors, bőséges és teljes legyen. Az elvéreztetést minden esetben addig kell elvégezni, mielőtt az állat visszanyerné eszméletét.

2. Minden elkábított állatot legalább az egyik nyaki verőér átvágásával, vagy azoknak az ereknek az átvágásával kell elvéreztetni, melyekből a nyaki verőerek erednek.

   Az erek átvágása után, további előkészítő folyamat vagy elektromos ingerlés nem végezhető az állaton, amíg az elvéreztetés be nem fejeződik.

3. Ha egyetlen személy felelős az állat kábításáért, lábbilincs felhelyezéséért, felemeléséért és elvéreztetéséért, ezeket a műveleteket el kell végeznie egymás után egy állaton, mielőtt egy másik állaton megkezdené azokat.

4. Baromfi automatikus nyakvágó berendezéssel történő elvéreztetése esetén kézi tartalék eszköznek is minden esetben rendelkezésre kell állnia annak érdekében, hogy meghibásodás esetén a szárnyasokat azonnal le lehessen vágni.

E. MELLÉKLET

BETEGSÉG-ELLENŐRZÉSI CÉLBÓL ALKALMAZOTT LEÖLÉSI MÓDSZEREK

Engedélyezett módszerek

Minden, a C. melléklet értelmében engedélyezett módszer, amely biztos halált okoz.

Ezenkívül az illetékes hatóság, ezen irányelv 3. cikke általános rendelkezéseinek megfelelően, engedélyezheti az eszméletüknél levő állatok egyéb módon történő leölését, különösen a következők biztosításával:

– ha az alkalmazott módszer nem okoz azonnali halált (például rögzített závárzatú pisztoly), megfelelő intézkedéseket kell hozni az állat mielőbbi leölése érdekében, még mielőtt az visszanyerné eszméletét,

– további műveletek kizárólag azt követően végezhetők, hogy megbizonyosodtak az állat haláláról.

F. MELLÉKLET

PRÉMES ÁLLATOK LEÖLÉSI MÓDSZEREI

I. **Engedélyezett módszerek**

1. Mechanikus működtetésű eszközök, melyek behatolnak az agyba.
2. Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése.
3. Szívmegállás előidézése elektromos áramütéssel.
4. Szén-monoxid-gáz alkalmazása.
5. Kloroform-gáz alkalmazása.
6. Szén-dioxid-gáz alkalmazása.

A különböző érintett fajok esetében alkalmazandó legmegfelelőbb módszert az illetékes hatóság határozza meg ezen irányelv 3. cikke általános rendelkezéseinek megfelelően.

II. **Különleges követelmények**

1. *Mechanikus működtetésű eszközök, melyek behatolnak az agyba*

a) Az eszközöket úgy kell beállítani, hogy a lövedék az agykéregbe hatoljon.

b) E módszer csak abban az esetben engedélyezett, ha azonnali elvéreztetés követi.

2. *Túladagolt, altató hatású gyógyszer befecskendezése*

Csak olyan altatószerek, dózisok és alkalmazási módok alkalmazhatók, amelyek azonnali eszméletvesztést, majd halált okoznak.

3. *Szívmegállás előidézése elektromos áramütéssel*

Az elektródákat oly módon kell elhelyezni, hogy azok befogják az agyat és a szívet, és az alkalmazott legkisebb áramerősség azonnali eszméletvesztést és szívmegállást okozzon. Rókák esetében azonban, ahol az elektródákat a szájhoz és a végbélhez kapcsolják, átlagosan 0,3 amper áramerősséget kell alkalmazni, legalább 3 másodpercen át.

4. *Szén-monoxid-gáz alkalmazása*

a) A kamrát, ahol az állatok gázzal történő leölése történik, oly módon kell megtervezni, kialakítani és karbantartani, hogy elkerülhető legyen az állatok sérülése, továbbá megfigyelésükre is lehetőség legyen.

b) Az állatokat csak akkor szabad a kamrába bevinni, amikor a 100 %-os szén-monoxid-forrás által kiváltott szén-monoxid-koncentráció már legalább 1 térfogatszázalék.

c) A külön erre a célra készített motor által termelt gáz menyétfélék és csincsillák leölésére alkalmazható, feltéve hogy vizsgálatok bizonyítják, hogy az alkalmazott gáz:
   – megfelelően le van hűtve,
   – megfelelően szűrt,
   – nem tartalmaz semmiféle irritáló anyagot vagy gázt,
   – valamint az állatokat nem viszik a kamrába, amíg a szén-monoxid-koncentráció el nem éri legalább az 1 térfogatszázalékot.

d) A gáznak a belégzést követően először mély általános altatóhatást, majd biztos halált kell előidéznie.

e) Az állatokat mindaddig a kamrában kell hagyni, amíg el nem pusztulnak.

5. *Kloroform-gáz alkalmazása*

Kloroform-gáz csincsillák leölésére alkalmazható, feltéve hogy:

a) a kamrát, ahol az állatok gázzal történő leölése történik, oly módon tervezik meg, alakítják ki és tartják karban, mely elkerülhetővé teszi az állatok sérülését, továbbá lehetővé teszi megfigyelésüket;

b) az állatokat csak akkor helyezik a kamrába, ha az telített kloroform–levegő elegyet tartalmaz;

c) a gáz a belégzést követően először mély általános altatóhatást, majd biztos halált idéz elő;

d) az állatokat mindaddig a kamrában hagyják, amíg el nem pusztulnak.

6. *Szén-dioxid-gáz alkalmazása*

A szén-dioxid menyétfélék és csincsillák leölésére alkalmazható, feltéve hogy:

a) a kamrát, ahol az állatok gázzal történő leölése történik, oly módon tervezik meg, alakítják ki és tartják karban, mely elkerülhetővé teszi az állatok sérülését, továbbá lehetővé teszi megfigyelésüket;

b) az állatokat csak akkor helyezik a kamrába, ha annak levegőjében a 100 %-os szén-dioxid-forrással kiváltott szén-dioxid-koncentráció eléri a lehető legmagasabb szintet;

c) a gáz a belégzést követően először mély általános altatóhatást, majd biztos halált idéz elő;

d) az állatokat mindaddig a kamrában hagyják, amíg el nem pusztulnak.

G. MELLÉKLET

FELESLEGES NAPOSCSIBÉK ÉS KELTETÉSI SELEJTET KÉPEZŐ EMBRIÓK LEÖLÉSE

I. **Engedélyezett módszerek a csibék leölésére**

1. Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása.
2. Szén-dioxid-gáz alkalmazása.
3. Az illetékes hatóság azonban engedélyezheti egyéb, tudományosan elfogadott leölési módszerek alkalmazását is, feltéve hogy azok megfelelnek a 3. cikk általános rendelkezéseinek.

II. **Különleges követelmények**

1. *Gyors halált okozó mechanikus berendezés alkalmazása*

   a) Az állatokat olyan berendezéssel kell leölni, amely gyorsan forgó, mechanikusan működtetett vágókésekből vagy tárcsákból áll.

   b) A berendezés kapacitásának elegendőnek kell lennie az összes állat azonnali leölésére, nagyszámú állat esetében is.

2. *Szén-dioxid-gáz alkalmazása*

   a) Az állatokat olyan térben kell elhelyezni, amelyben a 100 %-os szén-dioxid-forrással kiváltott szén-dioxid-koncentráció eléri a lehető legmagasabb szintet.

   b) Az állatokat mindaddig ebben a térben kell hagyni, amíg el nem pusztulnak.

III. **Engedélyezett módszer az embriók elpusztítására**

1. Az élő embriók azonnali elpusztítása érdekében a keltetési selejtet a II. 1. pontban említett mechanikus berendezéssel kell kezelni.
2. Az illetékes hatóság azonban engedélyezheti egyéb, tudományosan elfogadott leölési módszerek használatát is, feltéve hogy azok megfelelnek a 3. cikk általános rendelkezéseinek.